

INFORMAȚII NEVERIFICATE

„Pe Internet găsești orice. El a fost creat pentru a ne ușura munca. Accesezi o informație când ai nevoie și nu trebuie să o reții. De exemplu, dacă n-ar fi fost Internetul mulți n-ar fi descoperit atâtea lucruri noi și s-ar fi rezumat doar la ceea ce primeau de la școală sau televizor.”
(Andrei – 14 ani)

Capacitatea de a găsi, selecta, evalua și organiza informația într-un mod critic și creativ reprezintă o condiție fundamentală pentru utilizarea eficientă a informației disponibile astăzi online. După cum se știe, unul dintre principalele avantaje ale dezvoltării Internetului constă în creșterea numărului surselor de informații. Bazele de date, site-urile informaționale, serviciile online și resursele didactice digitale sunt astăzi ușor de accesat printr-un simplu click al mouse-ului, oferind utilizatorilor noi oportunități de acces la cunoaștere și informație. În același timp, apar însă și noi probleme. Așa-zisul fenomen de “dezintermediere”, adică lipsa filtrelor tradiționale ce mediau relația dintre utilizator și informație (spre exemplu, la echipa editorială a unei enciclopedii tipărite), stârnește noi dezbateri în legătură cu veridicitatea și calitatea informațiilor disponibile online.

Statistici

- Legat de nivelul competențelor digitale concrete, România încă se situează pe o poziție inferioară față de alte țări (penultimul loc), copiii înregistrând în medie 2,6 competențe concrete (e.g. să schimbe setările de filtrare, să blocheze/filtreze mesajele de tip spam sau să blocheze un utilizator). În același timp, părinții români se plasează la un nivel mai scăzut al utilizării internetului decât copiii lor. Alături de țări ca Bulgaria, Polonia, Lituania și Turcia, România este o țară a ‘nativilor digitali’, a căror utilizare a internetului devansează cu mult pe cea a părinților lor.

Livingstone, S, and Haddon, L (2009-2011) EU Kids Online: Final report. LSE, London: EU Kids Online (EC Safer Internet Plus Programme Deliverable D6.5.

Cum pot fi găsite informații adecvate online? După ce criteriile sunt evaluate veridicitatea și credibilitatea acestor informații? Cum prelucrați informația într-un mod critic și creativ?

Una din sarcinile educatorului este de a transmite cunoștințele sale elevilor, de a-i învăța să găsească informațiile utile, să le interpreteze corect și să le folosească în procesul de învățare. În trecut, în realizarea unui eseu sau a unei lucrări, elevii aveau la dispoziție doar resursele din biblioteca școlii sau din bibliotecile locale. Astăzi, Internetul oferă utilizatorilor un acces nelimitat la informație. Întrucât multe informații se dovedesc a fi fragmentare, neverificate sau false, sunt necesare abilități de a găsi și de a evalua critic sursele adecvate de informație folosind **motoarele de căutare** (Google, Yahoo, Bing etc.).

Motoare de căutare

Un motor de căutare este un instrument care permite oamenilor să găsească informații online, sugerând un cuvânt sau o combinație de cuvinte (numite *cuvinte cheie*), considerate a avea legătură cu informația căutată.

Cum funcționează un motor de căutare?

În momentul în care un utilizator apelează la un motor de căutare pentru a găsi o informație, o anumită frază sau un cuvânt, motorul de căutare se va uita în această bază de date și, în funcție de anumite criterii de prioritate, va crea și afișa o listă de rezultate. (wikipedia.org)

Percepții greșite privind motoarele de căutare

Motoarele de căutare analizează doar 30-35% dintre paginile web disponibile, restul aparținând așa-zisei “rețele invizibile” care, din mai multe motive (spre exemplu, paginile securizate), rămâne inaccesibilă. În plus, ele caută doar într-un index alfabetic, actualizat automat de către un software, cuvintele introduse de către utilizator. De aceea, ce se poate găsi în rețea nu corespunde cu exactitate cu ceea ce este într-adevăr disponibil la momentul respectiv.

Nu toate motoarele de căutare sunt la fel: directoarele web sunt diferite de motoarele de căutare. Primele sunt de tip direct și implică intervenție umană: acestea sunt de fapt cataloage de surse, în care informația este colectată și organizată pe baza unor categorii predefinite de către persoanele care filtrează informația.

Motoarele de căutare nu funcționează similar. Ele găsesc rezultate în funcție de criterii diferite și, din acest motiv, le formulează în mod diferit.

Sursele de informații care apar primele nu sunt neapărat cele mai importante. Chiar dacă un utilizator cunoscător știe acest lucru, toată lumea are tendința să consulte doar primele rezultate, omițându-le pe următoarele.

Sfaturi pentru educatori în orientarea copiilor pentru o căutare eficientă și sigură (www.clicksafe.be)

- Explicați copiilor că Internetul conține multe informații false, inexacte sau incomplete, lucru de care trebuie să țină seama ori de câte folosesc motoarele de căutare.
- Cereți copiilor să caute același tip de informație folosind diferite motoare de căutare (google.ro, yahoo.com sau bing.com). De exemplu, ”*Internet sigur pentru copii*”. Apar aceleași rezultate ?
- Creați o pagină web sau un articol Wikipedia împreună cu elevii dumneavoastră. Astfel, le puteți arăta că pagina poate conține orice fel de informație, fără ca cineva să verifice conținutul ei.
- Învățați elevii să aprecieze calitatea unui site în funcție de următoarele criterii:

○ *Acuratețea*. Informațiile sunt exacte? Este corectă lucrarea din punct de vedere gramatical? Sunt corecte datele? Se face referire la o sursă importantă/recunoscută? Citatele sunt redactate corect?

○ *Paternitatea*. Poate fi identificat autorul sursei? Cine este? Poate fi contactat? Ce referințe are? Pare să fie competent? Cine a publicat informația?

○ *Publicul-țintă și obiectivul site-ului*. Cine este publicul-țintă al sursei? Obiectivul sursei este explicit? Perspectiva (temporală, geografică) este clară? Își atinge obiectivul? Prezintă lipsuri sau omisiuni? Sursa este într-adevăr originală?

○ *Actualitatea*. De când datează sursa? Este actualizată? Ține pasul cu cele mai recente dezvoltări din domeniul respectiv? Este cea mai recentă variantă? Sunt toate link-urile active? Site-urile neîntreținute conțin informații vechi ce pot induce în eroare utilizatorii.

○ *Structura site-ului*. Informația este organizată într-un mod clar și logic? Există un ghid al utilizatorului? Conține un motor intern de căutare? Ține cont de criteriile accesibilității? Site-ul conține publicitate sau mesaje de la sponsori? Site-urile care au foarte multe mesaje publicitare nu sunt, de regulă, de încredere.

Activități școlare pentru dezvoltarea de abilități de căutare

Activitatea "Căutarea strategică" (ciclul secundar). E important ca elevii să stăpânească pașii esențiali pentru o căutare relevantă și eficientă pe Internet prin utilizarea unei varietăți de strategii.

" CĂUTARE STRATEGICĂ" (ciclul gimnazial)

Întrebarea esențială

Care sunt pașii care te pot ajuta să găsești ceea ce cauți?

Descriere

Elevii vor învăța că pentru a realiza căutări eficiente și eficiente pe Internet trebuie să folosească o varietate de strategii, nu doar să se bazeze pe o singură sursă. Ei vor învăța o metoda celor 5 pași pentru planificarea și finalizarea unei căutări online. Apoi, vor aplica ceea ce au învățat pe un scenariu în care ei sunt implicați în organizarea taberei anuale a clasei, răspunzând pentru găsirea celei mai potrivite locații.

Acest exercițiu practic se referă la căutarea informală pe care copiii ar trebui să o folosească în viața de zi cu zi. Sfaturile pot fi aplicate și în căutarea online de la orele de clasă. Motoarele de căutare ce pot fi utilizate sunt Google, Yahoo și Bing.

Definiții

Eficace – care atinge rezultatul sau scopul dorit.

Eficient – a face ceva într-un mod care nu necesită mult timp și energie.

Strategie – ansamblu de acțiuni menit să conducă la obținerea unui rezultat sau scop.

Timp estimat: 45 minute.

Participanți: elevi din ciclul gimnazial.

Obiective

Elevii vor fi în măsură să...

- Înțelege importanța folosirii unor strategii diferite;
- Stăpânească noi strategii pentru căutări online eficiente și eficiente;
- Începe să creeze și să execute planul celor 5 pași pentru a realiza o căutare online.

Materiale și instrumente

- O copie pentru fiecare elev a materialului "Sugestii pentru o căutare online strategică".
- O copie a materialului "Fă-ți un plan de căutare!" pentru fiecare patru elevi.
- Pregăteți accesul la câte un computer conectat la Internet pentru fiecare grup de elevi.

INTRODUCERE

Încălzirea (10 minute)

ÎNTREBAȚI:

Cum găsești ceva pe Internet?

Ce informații cauți pe Internet?

Încurajați elevii să ofere exemple de căutare privind subiectele lor de interes sau temele școlare. Ideea este să reamintiți elevilor că ei își petrec o mare parte din timp online pentru a căuta diverse informații, atât pentru școală, cât și pentru ei personal.

DEFINIȚI termenii **eficace** și **eficient**.

EXPLICAȚI elevilor că o căutare online eficace este una care conduce în mod precis la rezultatele pe care le cauți. O căutare eficientă conduce la rezultatul dorit fără pierdere mare de timp sau energie.

DEFINIȚI termenul **strategie** și subliniați faptul că strategiile de căutare îi pot ajuta să caute eficace și eficient.

CREAȚI o diagramă **Știu – Vreau să știu – Am învățat** (*KWL chart*, de la *Know - Want to know - Learn*) cu trei coloane pe tablă sau pe un flipchart sau proiectați de pe un calculator. Explicați elevilor că vor folosi cele trei coloane pentru a urmări ce știu și ce doresc să afle despre căutarea strategică.

ÎNTREBAȚI

Cum ai procedat în căutarea online?

Orientați elevii să se gândească în mod specific la căutarea informațiilor și mai puțin la selectarea și evaluarea informațiilor.

Ce ar trebui să știi pentru o căutare mai eficace și eficientă ?

Încurajați elevii să se gândească la problemele pe care le-au întâmpinat în căutarea online și pe care ar vrea să le rezolve. Scrieți răspunsurile în cea de-a doua coloană.

Exemple de răspunsuri:

Ce strategii de căutare știi?	Ce vreau să știu despre strategiile de căutare?	Ce-am învățat despre strategiile de căutare?
Să folosesc ghilimele în jurul cuvintelor sau propozițiilor pe care le caut. Să folosesc cuvinte specifice Să folosesc rezultate variate de căutare – nu doar Wikipedia	Cum să evit primirea multor rezultate de căutare de care nu am nevoie Ce să fac când un termen de căutare are două înțelesuri Cum să caut două lucruri în același timp?	

SPUNEȚI elevilor că veți lăsa coloana din dreapta liberă pentru moment. Acum vor învăța despre strategii de învățare, dintre care unele vor răspunde la întrebările din coloana din mijloc.

LECȚIA 1

Strategii de căutare (10 minute)

DISTRIBUIȚI materialul ”Sugestii pentru o căutare online strategică” pentru fiecare elev.

CEREȚI elevilor să citească cu voce tare fiecare strategie din material, împreună cu exemplul oferit. Apoi, încurajați-i să ofere propriile exemple pentru fiecare dintre strategii.

DEMONSTRAȚI practic cu ajutorul câtorva exemple. Dacă e posibil, proiectați imaginea pentru ca toți elevii să poată vedea rezultatele căutării. Dacă timpul și resursele permit, puteți alege ca elevii să facă ei înșiși căutările, lucrând în grupuri mici pe propriile calculatoare/telefoane.

LECȚIA 2

Planificați și realizați o căutare (15 minute)

ÎNTREBAȚI

De ce este important să ai un plan atunci când cauți ceva pe Internet?

Elevii ar trebui să tragă concluzia că a avea un plan îi poate ajuta să aplice strategiile de căutare pe care le-au învățat și să realizeze căutări eficiente și eficiente. Cu alte cuvinte, un plan îi poate ajuta să găsească repede exact ceea ce caută.

SCRIEȚI următorii pași pe tablă sau flipchart, ori proiectați folosind un computer. Acest instrument de memorare ușoară conține cei cinci pași în planul de căutare. Explicați și discutați ce presupune fiecare pas.

Notă: Folosim schema mnemonică din limba engleză pentru ușurința formulării pașilor, dar și pentru familiarizarea copiilor cu termenul "SEARCH", des folosit în mediul online.

SELECTEAZĂ întrebările de căutare și motoarele de căutare.

(Explicați elevilor că ei ar trebui să pregătească una sau multe întrebări pentru a ajunge în miezul a ceea ce caută. Ei trebuie de asemenea să aleagă motoarele de căutare și instrumentele relevante pentru ceea ce urmăresc.)

EXTRAGE cuvintele cheie și termenii.

(Elevii trebuie să învețe că pot găsi cuvintele cheie prin evidențierea lor în cadrul întrebărilor de căutare. Vezi funcția Highlight prezentă în Bara de instrumente Google.)

APLICĂ strategiile de căutare.

(Elevii trebuie să aplice câteva din strategiile de căutare pe care le-au învățat –de exemplu, adăugarea de ghilimele sau semnul minus "-"; specificarea tipului de informație pe care și-l doresc etc.)

RULEAZĂ căutarea.

(Elevii trebuie să ruleze căutarea pe baza termenilor pe care i-au ales și să verifice apoi rezultatele. Reamintiți elevilor că trebuie să folosească mai multe surse.)

COPIAZĂ căutarea în scris sau într-un fișier.

(Pentru a evita repetarea căutărilor, elevii trebuie să noteze în scris sau să copieze într-un document ce, unde și cum au căutat.)

EXPLICAȚI elevilor că au acum ocazia să exerseze planul de căutare în 5 pași în următoarea activitate de grup.

DISTRIBUIȚI materialul "Fă-ți un plan de căutare!"

INVITAȚI un voluntar să citească regulile cu voce tare. (Elevilor li se va cere să-și imagineze că dirigintele clasei le-a cerut să găsească un loc la munte pentru organizarea taberei de vară a clasei. Locul trebuie să îndeplinească un număr de criterii, conform materialului).

ÎMPĂRȚIȚI elevii în grupuri de câte patru.

INSTRUIȚI elevii să completeze în 5 minute un plan de căutare, notând răspunsurile pentru fiecare pas conform instrucțiunilor din material.

ORGANIZAȚI grupurile de elevi astfel încât fiecare grup să aibă acces la un calculator pentru căutarea lor online.

ANUNȚAȚI elevii că au 10 minute să vină cu propuneri de locații pentru tabăra de vară a clasei.

INVITAȚI fiecare grup să numească locația aleasă, să spună ce cuvinte cheie, strategii și instrumente de căutare au folosit.

ÎNTREBAȚI

Care sunt cele trei căi prin care ați ajuns la rezultat?

De exemplu, alegerea elevilor poate fi determinată de opiniile citite pe un blog sau într-un filmuleț postat despre tabăra respectivă, putând vedea unde se află și care sunt condițiile de cazare. E posibil ca unii dintre elevi să fi ales informarea prin intermediul website-urilor autorităților (Agenția Națională a Taberelor și Turismului Școlar, MEN).

ÎNCHEIERE

Finalizarea orei (10 minute)

REVENIȚI la diagrama KWL și invitați elevii să arate ce au învățat despre căutările eficiente și eficiente. Adăugați căutările lor în coloana a treia.

Puteți folosi de asemenea întrebările de mai jos pentru a evalua înțelegerea obiectivelor lecției. Le puteți cere elevilor să mediteze în scris asupra uneia dintre întrebări folosind un jurnal online, un blog sau website-ul școlii.

Numește două strategii pe care le-ai învățat și pe care intenționezi să le folosești în viitor?

Folosiți pentru verificare materialul **"Sugestii pentru o căutare online strategică"**

Care sunt cei 5 pași pentru un plan de căutare?

Elevii trebuie să-și amintească următorii 5 pași:
SELECTEAZĂ întrebările de căutare și motoarele de căutare.
EXTRAGE cuvintele cheie și termenii.
APLICĂ strategiile de căutare.
RULEAZĂ căutarea.
COPIAZĂ căutarea în scris sau într-un fișier.

De ce este important să ai un plan de căutare?

Elevii trebuie să înțeleagă că pregătirea unei căutări înainte de a efectua căutarea propriu-zisă duce la rezultate mai bune.

"Sugestii pentru o căutare online strategică"

Căutare strategică – Reguli pentru elevi

Folosește următoarele strategii de căutare pentru o căutare online eficientă și eficientă.

<p>1. Folosește cuvinte cheie multiple, specifice și descriptive pentru rezultate precise.</p>	<p>De exemplu, căutarea folosind cuvântul concerte va conduce la un număr mare de evenimente muzicale, oportunități pentru bilete, turnee etc. Căutarea folosind Festivalul Mamaia Copiilor va oferi rezultate directe și exacte.</p>
<p>2. Dacă nu reușești imediat, folosește sinonime.</p>	<p>Dacă ai încercat să cauți pisici rare și nu ai găsit ce trebuia, încearcă și alte cuvinte cheie: pisici exotice, feline rare sau feline exotice.</p>
<p>3. Folosește ghilimele în jurul cuvintelor sau al propozițiilor folosite pentru căutare</p>	<p>Dacă dorești informații despre sediul Parlamentului României, caută "Palatul Parlamentului" și nu palatul parlamentului.</p>
<p>4. Pune semnul minus înaintea unui cuvânt pentru a arăta că nu vrei să fie inclus în căutare.</p>	<p>Dacă vrei să cauți despre "sogn" ca proces psihic și pește, ar trebui să introduci: sogn –pește .</p>
<p>5. Caută două cuvinte în același timp folosind OR între ele.</p>	<p>Dacă dorești informații despre "Mihai Viteazul" dar nu ești sigur dacă este vorba despre universitate sau colegiu, caută Colegiul OR Universitatea Mihai Viteazul. (OR trebuie scris cu litere mari)</p>
<p>6. Caută și fii atent la tipurile de domenii URL (localizator uniform de resurse)</p> <p>.com = companie</p> <p>.edu = instituție de educație</p> <p>.org = organizație</p> <p>.ro = website-uri românești</p>	<p>Dacă vei căuta examene incluzând și .edu, vei primi multe informații privind examenele de admitere organizate de Ministerul Educației, Naționale. Dacă în loc de .edu introduci .ro vei obține rezultate privind examene în general și nu doar despre cele școlare.</p>
<p>7. Specifică formatul informației căutate.</p>	<p>Multe motoare de căutare îți permit să cauți exclusiv imagini, filme, știri, blog-uri, aplicații sau articole educative.</p>

8. Folosește opțiunile de căutare avansate ale motoarelor de căutare.	Poți specifica datele, limba de căutare, nivelul limbajului, dicționarele și motoarele de căutare.
9. Odată obținute rezultatele căutării, refolosește-le!	Informațiile aflate la dispoziția ta sunt vaste. Nu te opri doar la primele rezultate și nu te limita la enciclopedia, precum Wikipedia.

Fă-ți un plan de căutare!

Căutarea strategică

În fiecare vară, clasa din care faceți parte organizează o tabără tematică pentru 5 zile în care elevii vor învăța și vor dezbate asupra drepturilor copilului și Internet. Pentru aceasta, dirigintele are nevoie de ajutorul vostru pentru a găsi cea mai potrivită locație. Locația trebuie să îndeplinească următoarele criterii:

- Zonă montană
- Acces la un parc național în apropiere
- Spațiu pentru activități sportive în incinta taberei
- Cazare pentru minim 30 de copii și 4 adulți însoțitori.

Dirigintele are nevoie de o recomandare în 15 minute. Folosește 5 minute pentru planul căutării, apelând la strategiile învățate , și 10 minute pentru căutarea propriu-zisă.

Completați rubricile de mai jos pentru planul de căutare SEARCH ,apoi scrie locația aleasă.

SELECTEAZĂ întrebările de căutare și motoarele de căutare.

Ce întrebare/întrebări ai pregătit? Scrie întrebările mai jos.

EXTRAGE cuvintele cheie și termenii.

Folosește sinonime și aplică strategiile învățate. Scrie mai jos cuvintele cheie alese.

APLICĂ strategiile de căutare.

Ce strategii de căutare te vor ajuta să găsești informația de care ai nevoie? Scrie mai jos cuvintele cheie alături de strategiile de căutare aplicate.

RULEAZĂ căutarea.

Caută folosind termenii aleși și urmărește rezultatele. Nu uita să cauți în mai multe surse.

COPIAZĂ căutarea în scris sau într-un fișier.

Înregistrează ce ai căutat și unde, în așa fel încât să poți repeta cu mai mare ușurință data viitoare.

Locația aleasă

Numele taberei

URL-ul (adresa web) taberei

Căutarea strategică

1. O strategie este:

- a) un ansamblu de acțiuni menit să conducă la obținerea unui rezultat sau scop.
- b) o fracție dintr-o mărime.
- c) un cuvânt care te ajută să cauți ceva pe Internet.

2) Ioana a auzit o melodie nouă la radio. Dorește să o caute pe Internet, dar își amintește doar un vers. Care dintre următoarele strategii poate fi folosită pentru căutarea melodiei online?

- a) Să includă data când a auzit melodia la radio.
- b) Să adauge sinonime la câteva dintre cuvintele pe care și le reamintește.
- c) Să folosească ghilimele în jurul versului pe care și-l amintește.

3) Care este primul pas atunci când faci o căutare online?

- a) Selectezi întrebările de căutare.
- b) Extragi cuvintele cheie și termenii.
- c) Rulezi căutarea.